

Ükskord tuleb kätte ka see õige kevad

Ain Kallis

ilmateadlane

"Ükskõik milla, aga ükskord ta ikke tuleb," ütles Toots "Kevades". Kuigi mitte kevade kohta. Imelik lugu, et inimesed harjuvad soojaga kiiresti ära – on ju pea kogu talv olnud pehme, ega viriseda pole vaja ka möödunud märtsi üle.

Kogu Eesti territooriumi kuu keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis kõrge $-0,3^{\circ}$, mis üle-

tab normi paari kraadi võrra. Isegi öösel langes elavhõbe vaid paaril korral alla -10° (Narvas 13. kuupäeval $15,9$ miinuskraadini). Samas polnud päevased maksimumid eriti kõrged. Alles kuu viimasel päeval mõõdeti Tallinnas märtsi maksimumiks $12,2^{\circ}\text{C}$. Kõige külmem oli Kirde-Eesti, saartel oli jäävaba mere tõttu tunduvalt soojem.

Meeldejäävaks tegid tänavuse paastukuu lumetormid, kaks korda pandi proovile kogu teemeistrite tehni-

ka. Kuu alguses seiskus praamiliiklus Väinameres, isegi Tartumaal oli tuule kiirus 20 meetrit sekundis. Kergemalt saadi hingata alles pärast vastlapäeva. Neljanda märtsi ööl sähvatas Tartus korraaks välg ja kõmas kõu, kaks päeva hiljem võis Pärnumaal pilvede vahel ka virmalisi vehklemas näha.

Vanarahva tarkus ütleb, et vastlapäeva torm paneb talve ühest jalast lonkama. Lonkama hakkasid ka kümned inimesed, sest tahtmatuid liulaskjaid oli teedel

palju. Lumi, mis oli mõni päev maas olnud, sulas kiiresti. Teistkordne lumi tegi maa valgeks ööl vastu 16. märtsi. Kahe päevaga sai täis sademete kuunorm. Kirde-Eesti mattus 24 tunniga veerandmeetrisse lumevaiba alla, hanged olevat aga ulatunud räästasse. Oli neid, kes arvasid, et nii jääbki – jäi ju kogu progressiivne inimkond igavese talveaja juurde, kaugel see päris jääaegki on! Aga võta näpust, kümnekonna päeva pärast oli päike, tuul ja vihm oma

töö teinud ning maa oli jälle peaaegu paljas.

Kui kuu sademete kogused kokku arvutati, ilmnes, et lund, lörtsi ja vihma oli tulnud keskmiselt üle kahe korra rohkem normist ehk 53 mm. Kõige sajusem oli Valga- ja Viljandimaa, kui-
vem oli saartel.

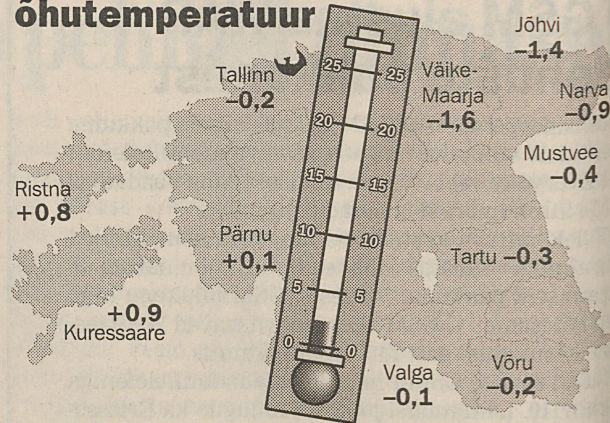
Päike käib juba kõrgelt, kasvas ka ultraviolettkiirguse intensiivsus. Kõige pruunistavamad olid 20. ja 30. märts, kui keskpäeval UV-indeksi väärtused Tõraveres ulatusid $2,9$ -ni. Möödunud

aasta juunis mõõdeti selleks $7,7$. Geomagnetilisi torme kuu teisel poolel ei täheldatud.

Märkimisväärseid ilmanähtusi esines kogu maailmas. Sudaanis ja Senegalis tõusis kuu lõpul õhutemperatuur 46 kraadini, sama palju külmakraade mõõdeti Siberis ja Kanadas. Mongoolia elanikud kannatasid 30 aasta raskeima talve käes. Keenias on paiku, kus kolm kuud pole vihma näha olnud.

"Talv lõpeb siis/ kui algab

Märtsi keskmine õhutemperatuur

märts/ ja rahvas kõnnib/plärts ja plärts", määratleb kevade algust Hando Runnel. Astronoomiline kevad algas kogu planeedil ühel ja samal ajal – 20. märtsil kell

9.35, mitte meil USA-st $8-9$ tundi varem, nagu arvati ühel raadiokanalil. See kestab 92 päeva ja 19 tundi. Kliimatoloogiline kevad ei olnud märtsis veel saabunud.